

Aan Provinciale Staten

DATUM	1-12-2020	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	LLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	J. Berkhof	TELEFOONNUMMER	030-2583297
DOCUMENTUM NUMMER	821A0B5C	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief:

“Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2020-2024”

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Het risico op botsingen tussen vliegtuigen en vogels, met name ganzen, dient zoveel mogelijk beperkt te worden omdat de gevolgen van zo'n botsing groot kunnen zijn. Daarom werken elf partijen samen binnen het “Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2020-2024”. In een viersporen aanpak wordt rondom Schiphol altijd eerst ingezet op preventieve maatregelen. Populatiebeheer is het laatste middel om het risico op botsingen te verminderen, maar blijft nodig. Als vervolg op de convenanten uit 2012 en 2015 en na een evaluatie, afgerond in 2020, heeft dit geleid tot een gewijzigd convenant dat namens de provincie Noord-Holland ondertekend wordt.

Inleiding

Hierbij willen wij u informeren over het nieuwe “Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2020-2024”. Daarin leggen betrokken partijen vast hoe zij zich op basis van hun eigen verantwoordelijkheid zullen inspannen om bij te dragen aan de met elkaar samenhangende doelstellingen. Deze samenhangende doelstellingen zijn gericht op het reduceren van het risico van botsingen tussen vliegtuigen en vogels op en rondom de luchthaven Schiphol. De afspraken uit het convenant sluiten aan en zijn daarmee onderdeel van ons reguliere ganzenbeheer zoals vastgelegd in het Beleidskader Wet natuurbescherming dat wordt gecoördineerd en planmatig uitgevoerd door de Faunabeheereenheid Utrecht (FBE).

Het convenant heeft, evenals eerdere convenanten, vier sporen, waarbij altijd eerst wordt ingezet op preventieve maatregelen:

1. Inzet van technische middelen om vogels te detecteren en te verjagen (technisch spoor),
2. Het voorkomen dan wel mitigeren van (nieuwe) vogel aantrekkende bestemmingen, activiteiten en vormen van grondgebruik rondom Schiphol en bij bestaande bestemmingen en vormen van grondgebruik de vogel aantrekkende werking te beperken (ruimtelijk spoor),
3. Het beperken van het voedselaanbod voor vogels met specifieke aandacht voor overzomerende ganzen (foerageerspoor),
4. Het beperken van het aantal ganzen op en rondom Schiphol (populatiespoor).

Voor alle sporen worden de maatregelen en de effecten gemonitord

Het resultaat van de evaluatie is een algemene aanbeveling om het gezamenlijke beleid te continueren en te optimaliseren, een aantal aanbevelingen per spoor, waaronder voor nieuwe preventieve methoden, en aanbevelingen voor de monitoring die in dit nieuwe convenant zijn verwerkt. In de toelichting bij het convenant (zie bijlage) zijn deze aanbevelingen samengevat weergegeven.

Uitgangspunt van het convenant is dat altijd eerst wordt ingezet op een scala aan preventieve middelen om de aanvaringsrisico's zo veel mogelijk te beperken. Zo zijn er continu vogelwachters in het veld om met een scala aan verjagingsmiddelen het aanvaringsrisico te beperken. Een vogelradar die tijdig de vogelconcentraties

detecteert om vervolgens gerichte verjaagacties te kunnen ondernemen. Verder wordt het luchthaventerrein zo onaantrekkelijk mogelijk gemaakt voor vogels.

Buiten dit terrein kunnen herinrichtingsmaatregelen, of het stellen van beperkingen aan het grondgebruik om de aantrekkende werking op vogels te beperken, een groot effect hebben. Een aantal maatregelen op de gronden rondom de luchthaven zijn echter duur of onuitvoerbaar gebleken. Het gebied in de omgeving van de luchthaven bevat een groot agrarisch areaal (graslanden en akkerbouw) met een sterke aantrekkingskracht op ganzen en andere vogels. Daarnaast zijn er diverse natuurgebieden (broedgebied voor ganzen) en is er veel open water (slaapplaatsen voor ganzen) in de omgeving.

Om grondgebruikers te verleiden preventieve maatregelen uit te voeren is op een deel van het gebied rondom de luchthaven een subsidieregeling van het ministerie van I&W van kracht om graanoogstresten versneld na de oogst onder te ploegen. Hieraan wordt jaarlijks ca 1,6 mln. euro aan subsidie verstrekt. Sinds 2018 heeft Schiphol met agrariërs die Schipholgronden buiten de luchthaven pacht overeenkomsten gesloten die hen verbieden op die akkers nog langer graan te verbouwen. Een belangrijke ruimtelijk werkende preventieve maatregel is de invoering van een verbod op nieuwe vogelaantrekkende bestemmingen binnen een straal van 6 km rond de luchthaven.

Daarnaast loopt er nog altijd een pilot binnen het ruimtelijk spoor, waarbij nieuwe vogelaantrekkende bestemmingen in een aangewezen vogelbeperkingengebied vooraf aan een vogeltoets worden onderworpen. Dit proefgebied ligt in de 10 kilometerzone en geldt voor de ontwikkeling van nieuw open water groter dan 3 ha en nieuwe extramurale bestemmingen, (zoals vuilnisbelten, visteelt, voedselopslag, afvalverwerking (zie artikel 2.2 van het convenant en bijlage 1). De pilot is in 2015 begonnen, maar door het geringe aantal ingediende en beoordeelde plannen is een gedegen evaluatie van deze proef nog niet mogelijk geweest. Om die reden is besloten de proef tot en met de looptijd van dit convenant te continueren onder de voorwaarde dat deelname plaats blijft vinden op basis van vrijwilligheid, dat er geen aanvullende beperkingen gaan gelden voor lopende projecten en de eventuele kosten door het ministerie worden gedragen.

Intussen wordt ook aan nieuwe preventieve maatregelen gewerkt. Zo worden proeven gedaan met alternatieve gewassen die de graanteelt deels zouden kunnen vervangen. Ook wordt er gekeken naar alternatieve graanoogstmethoden die voor minder oogstverlies zorgen. Deze alternatieven worden onderzocht in het kader van een eventuele nieuwe regeling met de agrariërs, omdat de subsidieregeling voor het versneld onderwerken van oogstresten in 2022 afloopt. Verder worden initiatieven voor zonneweides in de noordelijke Haarlemmermeer ondersteund, vanwege de te verwachten gunstig invloed op het weren van ganzen.

Ondanks de nadrukkelijke inzet op preventie blijft de omgeving van de luchthaven aantrekkelijk voor foeragerende ganzen. De monitoring laat zien dat er nog steeds grote aantallen ganzen in de omgeving van Schiphol, aanwezig zijn. Op basis daarvan blijft het populatiespoor nodig als laatste middel om het risico van aanvaringen te verminderen. Dit geldt zowel op de luchthaven als daarbuiten in primair de 10 kilometer zone.

Tot slot de partijen die in het kader van het convenant een inspanningsverplichting zijn aangegaan: de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, gemachtigd vertegenwoordigd door gedeputeerde mevrouw E. A. S. Rommel, gemeente Haarlemmermeer, Schiphol Nederland BV, de Vereniging van Nederlandse verkeersvliegers, Staatsbosbeheer mede namens Vereniging Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland, en de Land- en Tuinbouworganisatie LTO.

Financiële consequenties

Naar redelijkheid en billijkheid zullen de kosten voor de maatregelen en monitoring over de betrokken partijen worden verdeeld. Onze inspanningen en kosten worden, net als in de voorgaande jaren, gedekt uit de middelen van Programma 2, landelijk gebied, meerjarendoel: Balans faunabeheer en instandhouding, kostenplaats Faunabeheer.

Vervolgprocedure / voortgang

Na ondertekening door gedeputeerde mevrouw E. A. S. Rommel van de provincie Noord-Holland mede namens Gedeputeerde Staten van Utrecht zullen de partijen zich gaan inspannen om de afspraken uit convenant te continueren of een invulling daaraan te geven.

Bijlage

“Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2020-2024”

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen